

265835 - Baba Oğluna Bir Amaçta Kullanmak Üzere Para Verdiğinde Parayı Başka Bir Amaçta Kullanması

Soru

Babam bazı amaçlar için bana para verir fakat başka amaçla kullanmayacağımı söylemez. Bazen paraya ihtiyacım olduğunda farklı amaçlarda kullanırım. Bu davranış haram mı?

Detaylı cevap

Size verilen para belirli bir amaç için verilmişse verenin izni olmadan başka bir amaçta kullanmanız caiz değildir. Çünkü bu şartlı bir hibedir. Ancak verenin başka bir amaç için de hoşnut olacağı bilinirse kullanılabilir.

(Şeyh Zekeriya el Ensari Rahimehullah Esna el Metalib, 2/479'da şöyle dedi:

Şayet ona birkaç dirhem verir ve kendine sarık al veya hamama git vb. bu durumda hibe belirlenen amaç için kullanılmakla sınırlanır. Çünkü veren kişinin amacına riayet edilir. Zira veren kişi karşıdaki kişinin başı açık güneşten zarar gördüğünü ve vücudu kirlenmiş durumda olduğunu gördüğün hibe etmiştir. Aksi takdirde yani böyle sınırlama yoksa hibe alan kişi istediği amaçta kullanabilir.

Şeyh Aliş el Maliki Rahimehullah şöyle dedi:

Şayet bir topluluk Mükâtebe akdine giren bir köleye yardım için para verirler ve bu paradan özgürlüğü için ödeme yapar ve bakiye kalırsa ne yapılır:

Şayet yardım edenler sadaka değil de sadece kölelikten kurtarma amaçları varsa veya bir şey amaçlamazlarsa. İsterlerse yardım edenler fazlalığı iade alırlar ve kendi aralarında paylaşırlar. Hatta ödeyememe nedeniyle sözleşme feshedilirse efendisine verdikleri parayı iade alabilirler. Fakat yardım ederken sadaka vermeyi kast ederlerse fazlayı alamadıkları gibi efendisine verilen parayı da geri alamazlar.

Şayet bir gurup mükatebe sözleşmesi için bir para verirler ve para artarsa, amaç onun özgürleşmesi olup sadaka değilse veren sayısına göre ve hisselerine göre iade eder.

El Cuzuli şöyle der: Her kim ilim, salih olma veya fakirlik sıfatı için para verilir fakat böyle bir özelliği yoksa verilen parayı kabul etmemesi gerekir. Şayet kabul ederse iade etmesi vacip olur aksi takdirde haram yemiş olur. (Mineh el Celil 9/475)

Bu bağlamda şayet babanız belirli bir amacı gerçekleştirmek için size para veriyorsa kesinlikle başka bir amaçta kullanmanız caiz değildir. Bunu size emanet olarak vermemiş olsa dahi hüküm böyledir. Fakat nasihat ve rehberlik açısından hoş gördüğü alanda harcamanızı tavsiye ediyorsa bu durumda başka amaçta harcanmasının sakıncası yoktur.

Bu nedenle parayı harcarken tedbirli olmanız gerekir. Babanızın hoşnut olmadığı veya razı olup olmayacağı konusunda şüpheye düştüğünüz amaçlarda kullanmamanız gerekir. Şüpheye düştüğünüzde babanızın belirlediği amaç doğrultusunda harcar veya başka hususta harcamak için kendisinden sormanız ve izin istemeniz gerekir.

En iyisini Allah bilir.